

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЛІТЕРАТУРИ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. С. СКОВОРОДИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. Г. С. СКОВОРОДИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ Г. С. СКОВОРОДИ

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА

ПОВНА АКАДЕМІЧНА ЗБІРКА ТВОРІВ

ЗА РЕДАКЦІЄЮ
ПРОФ. ЛЕОНІДА УШКАЛОВА

*2-ге видання,
стереотипне*

ХАРКІВ
ВИДАВЕЦЬ САВЧУК О. О.
2016

УДК 821.161.2Сковорода.01
ББК 84(4УКР)я44
С 44

*Це видання здійснене
в пам'ять
Івана та Любомири Василик*

Сковорода Г. С.

С 44 Повна академічна збірка творів / Григорій Сковорода ; за ред. проф. Леоніда Ушкалова. — 2-ге вид., стер. — Харків : Видавець Савчук О. О. — 2016. — 1400 с.

ISBN 978-966-2562-73-6

Ця книга — перше видання творів великого українського поета й філософа Григорія Сковороди (1722–1794), здійснене в належному академічному форматі. Воно стане цінним джерелом для філософів, літературознавців, мовознавців, культурологів, педагогів, богословів та інших фахівців, які вивчають творчість Сковороди, надійним підґрунтям для перекладів його творів іншими мовами, для підготовки популярних видань тощо.

УДК 821.161.2Сковорода.01
ББК 84(4УКР)я44

ISBN 978-966-2562-73-6

© Ушкалов Л. В., упорядкування, передне слово, передмова, примітки й коментарі, 2011
© Чебанік В. Я., портрет Г. С. Сковороди, 1972
© Чекаль О. Г., художнє оформлення, 2016
© «Майдан», макет, 2011

ЗМІСТ

<i>Леонід Ушкалов. Переднє слово</i>	3
<i>Леонід Ушкалов. Григорій Сковорода</i>	9

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА. ТВОРИ

ПОЕЗІЇ

«Сад божественных пѣсней, прозябшій из зерн Священнаго Писанія»	51
Пѣснь 1-я («Боится народ сойти гнить во гроб...»)	51
Пѣснь 2-я («Остав, о дух мой, вскорѣ всѣ земляни мѣста!..»)	52
Пѣснь 3-я («Весна любя ах пришла! Зима люта ах прошла!..»)	53
Пѣснь 4-я («Ангелы, снижайтеся. Ко землѣ сближайтеся...»)	54
Пѣснь 5-я («Тайна странна и преславна!..»)	55
Пѣснь 6-я («Вонми небо и земля! нынѣ ужаснися...»)	56
Пѣснь 7-я («Кто ли мене разлучит от любви твоей?..»)	57
Пѣснь 8-я («Объяли вокруг мя раны смертоносны...»)	58
Пѣснь 9-я («Голова всяка свой имѣет смысл...»)	59
Пѣснь 10-я («Всякому городу нрав и права...»)	60
Пѣснь 11-я («Нелзя бездны окіана горстью персти забросать...»)	61
Пѣснь 12-я («Не пойду в город богатый. Я буду на полях жить...»)	62
Пѣснь 13-я («Ах поля! поля зелены!..»)	63
Пѣснь 14-я («Коликая слава нынѣ?..»)	64
Пѣснь 15-я («Лежиш во гробѣ. Празднуеш Субботу...»)	66
Пѣснь 16-я («Прошли облака. Радостна дуга сіяет...»)	67
Пѣснь 17-я («Вида житія сего я горе...»)	68
Пѣснь 18-я («Ой! ты птичко жолтобоко...»)	68
Пѣснь 19-я («Ах ты тоска проклята! о докучлива печаль!..»)	69
Пѣснь 20-я («Кто сердцем чист и душею...»)	70
Пѣснь 21-я («Щастіе, гдѣ ты живеш? Горлицы, скажите...»)	71
Пѣснь 22-я («Распрости вдалѣ взор твой и разумны лучи...»)	73
Пѣснь 23-я («О дражайше жизни время!..»)	74
Пѣснь 24-я («О покою наш небесный! Гдѣ ты скрылся с наших глаз?..»)	75

25-я. Пѣснь отходная («Бѣдеш, хочешь нас оставить?..»)	76
Пѣснь 26-я («Поспѣшай, Гостю! поспѣшай!..»)	77
Carmen (Мелодія)	78
Пѣснь 27-я («Вышних наук саде святой!..»)	79
Пѣснь 28-я («Возлети на небеса, хоть в версальскіи лѣса...»)	81
Пѣснь 29-я («Чолнок мой бури вихр шатает...»)	83
Пѣснь 30-я («Осѣнь нам проходит, а весна прошла...»)	84
Інші поезіі	116
De libertate	116
Fabula («Как толкω солнце в вечеру запало...»)	118
Fabula de Tantalo	120
Фабула («Старичок нѣкій Філарет в пустиннѣ...»)	123
Разговор ω Премудрости	126
«Все лице морщиш, печален всегда ты...»	129
Похвала Астрономіи Ex Ovid[i] Fast[orum] I[ibris].....	130
O delicati blanda etc[etera]	132
In Natalem Iesu	135
Est quaedam moerenti flere voluptas	137
Quid est virtus?	139
Epigramma («Скажи мнѣ краткω Мужа мудра дѣло!..»)	140
Similitudines ex Virg[ilio] 2. Aeneide	141
In Natalem Basilii Tomaræ, pueri 12 annorum	144
In natalem Bilogrodensis Episcopi	146
De sacra caena, seu aeternitate	147
De umbratica Voluptate	152

БАЙКИ

Басни Харьковскія	154
Басня 1. Собаки	156
Басня 2. Ворона и Чиж	156
Басня 3. Жаворонки	156
Басня 4. Голова и Тулуб	157
Басня 5. Чиж и Щиглик	157
Басня 6. Колеса Часовіи	158
Басня 7. Орел и Сорока	158
Басня 8. Голова и Тулуб	158
Басня 9. Мурашка и Свиныя	159
Басня 10. Двѣ Курицы	159

Басня 11. Вѣтер и Філософ	160
Басня 12. Оселка и Нож	161
Басня 13. Орел и Черепаха	161
Басня 14. Сова и Дрозд	161
Басня 15. Змія и Буфон	162
Басня 16. Жабы	162
Басня 17. Два цѣнныи Камушки: Алмаз и Смарагд	163
Басня 18. Собака и Кобыла	164
Басня 19. Нетопыр и Два Птенца, Горлицын и Голубинин	165
Басня 20. Велблюд и Олень	166
Басня 21. Кукушка и Косик	166
Басня 22. Навоз и Алмаз	167
Басня 23. Собаки и Волк	168
Басня 24. Крот и Линкс	169
Басня 25. Лев и Обезьяны	170
Басня 26. Шука и Рак	171
Басня 27. Пчела и Шершень	172
Басня 28. Оленица и Кабан	173
Басня 29. Старуха и Горшечник	174
Басня 30. Соловей, Жаворонок и Дрозд	175

ТРАКТАТИ, ДІАЛОГИ, ПРИТЧІ

Убуждшеса видѣша славу Его	200
Да лобжет мя от лобзаній Уст своих	205
Начальная Дверь ко Христiянскому Добронравію	213
Преддверіе	213
Твердь Бесѣды	214
Глава 1-я. О Богѣ	214
Глава 2-я. О Вѣрѣ Вселенной	215
Глава 3-я. О Промыслѣ Общем	215
Глава 4-я. О Промыслѣ Особенном для Человѣка	215
Глава 5. О Десятословіи	218
Глава 6. О Истиннѣй Вѣрѣ	220
Глава 7-я. Благочестіе и церемоніа – разнь	220
Глава 8. Закон Божій и преданіе – разнь	221
Глава 9-я. О Страстях, или Грѣхах	221
Глава 10. О Любви, или Чистосердечіи	221

Наркісс. Разглагол о том: Узнай Себе	231
Пролог	231
Чудо, Явленное во Водах Наркіссу	233
Разговор о том: Знай себе	234
Разговор 2-й О том же: Знай себе	239
Разговор 3-й О том же: Знай себе	241
Разговор 4-й О том же: Знай себе	246
Разговор 5-й О том же: Знай себе	251
Разговор 6-й О том же: Знай себе	253
Разговор 7-й О истинном Человѣкѣ, или о Воскресеніи	256
Симфонія, сирѣчь Согласіе Священных Слов	265
Разговор	265
Хор	266
Симфонія	268
Симфонія	268
Симфонія	270
Симфонія	270
Сумфонія, нареченная Книга Асхань	
о Познаніи самага себе	292
[Присвята]	292
Главизна Книги сея	293
Симфонія	293
[Разговор]	293
Бесѣда, нареченная Двое:	
о том, что Блаженным быть легко	388
[Разговор]	388
Врата Господня, В новую Страну, в предѣлы вѣчности	400
Бесѣда 1-я, нареченная Observatorium. (Сіон)	427
Бесѣда 2-я, нареченная Observatorium. Specula.	
Еврейски: Сіон	454
Діалог, или Разглагол о древнем мірѣ	476
[Присвята]	476
Основаніе Діалога	476
Разглагол о Древнем мірѣ	477

Разговор Пяти путников о истинном щастіи в жизни (Разговор Дружескій о Душевном мирѣ)	502
Кольцо	558
[Присвята]	558
Кольцо. Дружескій Разговор о Душевном Мирѣ	559
Разговор, называемый Алфавит, или Буварь Мира	645
Пѣсня	645
[Присвята]	646
Основаніе	649
Дружескій разговор о Душевном Мирѣ	649
Нѣсколько Окрухов и Крупиц из языческой Богословіи	656
Басня о Котах	663
Картина Изображеннаго Бѣса, называемаго Грусть, Тоска, Скука	664
Примѣты Нѣких Сродностей	668
Сродность к Хлѣбопашеству	670
Сродность к Воинству	671
Сродность к Богословіи	673
Хор Природных Благовѣстников	675
Нѣсколько Символов, сирѣчь Гадательных, или Таинственных, Образов, из Языческой Богословіи	683
Fabula de Naedo et Lupo Tibicine (Басня Есопова)	694
Книжечка, называемая Silenus Alcibiadis.	
Сирѣчь Икона Алкѣвѣадская	729
[Присвята]	729
Главизна сея Книги	734
Преддверіе, или Крильцо	734
Предѣл 1. Обращеніе Притчи к Богу, или к Вѣчности	735
Предѣл 2. В вещах можно примѣтити Вѣчность	736
Предѣл 3. Начало во всѣх Системах Мірских умо-зрится и всю тлѣнь, как Одежду свою, носит. Оно есть Мір первородный	737
Предѣл 4. Здѣсь нѣсколько Знаменый, Гербов и Печатей, тайно-образующих Горнее Начало	738
Предѣл 5. На сем Началѣ утверждена вся Библиа	739
Предѣл 6. Библиа есть Маленькій Бого-образный Мір, или Мірик. Мірозданіе касается до одной Ея, не до великаго, тварьми обитаемаго Міра	739
Предѣл 7. О Символах, или Образах. Как оные называлися у Еллин? А как называются в Библии?	742

Предѣл 8. Первый Опыт, испытывающій Силу слѣдующаго Слова: “Совершишася небо и Земля!..”	743
Предѣл 9. Испытывается Сила слѣдующаго Слова. “Почи в день седмый от всѣх дѣл своих”	744
Предѣл 10-й. О Захаріевском Свѣщникѣ	746
Предѣл 11-й. О Снах Фараоновых	748
Предѣл 12-й. О Жертвѣ Авраамской	749
Предѣл 13-й. О Седми Хлѣбах	749
Предѣл 14-й. О Плащеницѣ, Петру низпущенной	750
Предѣл 15-й. О Лѣствицѣ Іяковлѣй. О семи Градѣх, Женах, Трубах и Горах	751
Предѣл 16-й. О Безконечной Пространности и Непроходимости Дому Божіа	752
Предѣл 17-й. О Зміѣ	752
Катавасія, или Снисхожденіе	754

Книжечка о Чтеніи Священ[наго] Писанія,

нареченна Жена Лотова	779
[Присвята]	779
Примѣта 1-я О наставникѣ	781
Примѣта 2-я О симпатіи, или сострастіи, между чтецом и наставником	782
Примѣта 3-я О отверженіи свѣцких Мнѣній	782
Примѣта 4-я О страшной опасности в чтеніи	782
Примѣта 5-я. О чтеніи в мѣру	783
Примѣта 6-я О Чтеніи в Ползу Душевному	802
Примѣта 7-я О вѣрном Вождѣ	803

Брань Архистратига Михаила со Сатаною о сем:

Легко быть Благим	829
[Присвята]	829
Главизна Творенія	830
Борба и Пря о Том: Претрудно быть злым. Легко быть благим	830
Бесѣда Ангелская о клеветѣ Діаволской, и о Кознех, отводящих от истиннаго утѣшенія	833
Львина Ограда	835
Путь Спасительный	836
Путь мира, наречен пуст	838
Путь шуій, наречен вентер	839
Богач, путешествуя поет пѣснь	840
Лицемѣры, молящся, поют	842

Ангелская пѣснь в силу сего: “Бездна бездну призывает”	843
Клевета, Еллински Διαβολή, Римски Traductio	843
Кознь	844
Адское царство, на чем Основанно?	846
Плачущая Неплоды	848
Пѣснь в Конец Сего: “Испусти Змій за Женою из Уст своих Воду, яко Рѣку, да Ю в Рѣцѣ потопит”	850
Обновленіе Мыра	850
Пѣснь Побѣдная	851
Пря Бѣсу со Варсавою	871
Предѣл. Яко Все, еже в Мирѣ, – Похоть Очес, Труд и Горесть	879
Край Райскій	882
Благодарный Еродій	893
[Присвята]	893
Главизна и Твердь Книжицы	894
Притча, нареченна: Еродій	895
Свиток о благом Рожденіи Чад, Ради благочестивых, сострастных и Здравых Родителей	910
Убогій Жайворонок	920
Посвященіе	920
Основаніе притчи	921
Притча, нареченна: Убогій Жайворонок	921
Пѣснь Рождеству Христову, О нищетѣ Его	931
Діалог. Имя Ему: Потоп Змінн	941
[Присвята]	941
Глава 1-я. Притча Слепый и Очитый	942
Глава 2-я. Діалог, или Разглагол	943
Глава 3-я. Испытуется Божія Сила в нѣких Мѣстах Бібличных	950
Глава 4-я. Продолжается Суд над Зміем	955
Глава 5-я. О Злобѣ Змінной	964
Глава 6-я. О Преображеніи	965
Глава 7-я. О Воскресеніи	968

ПЕРЕКЛАДИ

Ода (Iesuitae Sidronii Hosii)	1003
[Цицерон. О старости]	1009
[Присвята]	1009
Перевод Из Книг Римскаго Сенатора Марка Цицерона: о Старости	1010
Разговор о Старости	1011
Книжечка Плутархова о спокойствіи души	1040
[Присвята]	1040
Толкованіе из Плутарха О тишинѣ сердца	1041

ЛИСТИ

До Михайла Івановича Ковалинського	1060
Лист № 1 (від 26 (27?) травня 1762 р.)	1060
Лист № 2 (від 9 липня 1762 р.)	1061
Лист № 3 (від кінця серпня – початку вересня 1762 р.)	1063
Лист № 4 (від початок вересня 1762 р.)	1065
Лист № 5 (від середини вересня 1762 р.)	1066
Лист № 6 (від середина – друга половина вересня 1762 р.)	1067
Лист № 7 (від другої половини вересня – початку жовтня 1762 р.)	1068
Лист № 8 (від другої половини вересня – початку жовтня 1762 р.)	1070
Лист № 9 (від другої половини вересня – початку жовтня 1762 р.)	1072
Лист № 10 (від жовтня (?) 1762 р.)	1074
Лист № 11 (від жовтня (?) 1762 р.)	1077
Лист № 12 (від жовтня 1762 р.)	1079
Лист № 13 (від жовтня 1762 р.)	1082
Лист № 14 (від жовтня 1762 р.)	1083
Лист № 15 (від кінця жовтня – початку листопада 1762 р.)	1084
Лист № 16 (від 8 листопада 1762 р.)	1086
Лист № 17 (від 13 листопада 1762 р.)	1087
Лист № 18 (від 15 листопада 1762 р.)	1088
Лист № 19 (від 23 листопада 1762 р.)	1089
Лист № 20 (від 29 листопада 1762 р.)	1091
Лист № 21 (від 1 грудня 1762 р.)	1092
Лист № 22 (від жовтня – грудня (?) 1762 р.)	1095
Лист № 23 (від вересня – грудня (?) 1762 р.)	1097

Лист № 24 (від 20–23 грудня 1762 р.)	1098
Лист № 25 (від початку січня 1763 р.)	1100
Лист № 26 (від 23–26 січня 1763 р.)	1101
Лист № 27 (від 27 січня 1763 р.)	1104
Лист № 28 (від 30 січня 1763 р.)	1106
Лист № 29 (від 7 лютого 1763 р.)	1107
Лист № 30 (від січня – лютого 1763 р.)	1109
Лист № 31 (від 15 лютого 1763 р.)	1111
Лист № 32 (від початку другої половини лютого 1763 р.)	1111
Лист № 33 (від другої половини лютого 1763 р.)	1113
Лист № 34 (від кінця лютого – початку березня 1763 р.)	1114
Лист № 35 (від кінця лютого – початку березня 1763 р.)	1117
Лист № 36 (від кінця лютого – початку березня 1763 р.)	1119
Лист № 37 (від першої половини березня 1763 р.)	1120
Лист № 38 (від першої половини березня 1763 р.)	1121
Лист № 39 (від першої половини березня 1763 р.)	1122
Лист № 40 (від першої половини березня 1763 р.)	1123
Лист № 41 (від останнього тижня березня 1763 р.)	1124
Лист № 42 (від останнього тижня березня – початку квітня 1763 р.)	1125
Лист № 43 (від квітня 1763 р.)	1126
Лист № 44 (від 11 травня 1763 р.)	1129
Лист № 45 (від другої половини травня – початку червня 1763 р.)	1131
Лист № 46 (від другої половини червня 1763 р.)	1132
Лист № 47 (від кінця червня 1763 р.)	1134
Лист № 48 (від 7 липня 1763 р.)	1136
Лист № 49 (від 12 липня 1763 р.)	1137
Лист № 50 (від 18 липня 1763 р.)	1141
Лист № 51 (від 29 серпня 1763 р.)	1143
Лист № 52 (від вересня – жовтня 1763 р.)	1145
Лист № 53 (від вересня – жовтня 1763 р.)	1146
Лист № 54 (від вересня – жовтня 1763 р.)	1147
Лист № 55 (від травня – червня 1763 р.)	1148
Лист № 56 (від травня – червня 1763 р.)	1150
Лист № 57 (від вересня – жовтня 1763 р.)	1152
Лист № 58 (від вересня – жовтня (?) 1763 р.)	1154
Лист № 59 (від 28 (29?) жовтня 1763 р.)	1155
Лист № 60 (від 8 листопада 1763 р.)	1156
Лист № 61 (від 22 листопада 1763 р.)	1158
Лист № 62 (від кінця листопада 1763 р.)	1159
Лист № 63 (від кінця листопада 1763 р.)	1160
Лист № 64 (від кінця листопада 1763 р.)	1162

Лист № 65 (від кінця листопада – початку грудня 1763 р.)	1163
Лист № 66 (від кінця листопада – початку грудня 1763 р.)	1164
Лист № 67 (від кінця січня – початку лютого 1764 р.)	1165
Лист № 68 (від лютого – травня 1764 р.)	1166
Лист № 69 (від другої половини червня 1764 р.)	1169
Лист № 70 (від 8 листопада 1764 р.)	1170
Лист № 71 (від листопада 1764 р.)	1171
Лист № 72 (від жовтня – листопада 1762 р.)	1172
Лист № 73 (від липня 1766 р.)	1174
Лист № 74 (від липня – серпня 1765 р.)	1177
Лист № 75 (від першої половини 1767 р.)	1180
Лист № 76 (від від 25 червня 1867 р.)	1181
Лист № 77 (від 1787 р. – початку серпня 1788 р.)	1183
Лист № 78 (від 26 вересня 1790 р.)	1183
Лист № 79 (від 2 квітня 1794 р.)	1186
До Якова Петровича Правицького	1233
Лист № 80 (від 3 жовтня 1782 р.)	1233
Лист № 81 (від 3 жовтня 1785 р.)	1234
Лист № 82 (від 6 березня 1786 р.)	1236
Лист № 83 (від 30 березня 1786 р.)	1237
Лист № 84 (від 25 квітня 1786 р.)	1238
Лист № 85 (від 18 січня 1787 р.)	1239
Лист № 86 (від 6 березня 1787 р.)	1240
Лист № 87 (від 21 березня 1787 р.)	1241
Лист № 88 (від 7 жовтня 1787 р.)	1242
Лист № 89 (від 4 серпня 1788 р.)	1243
Лист № 90 (від 31 грудня 1788 р.)	1246
Лист № 91 (від 30 травня 1785 р.)	1246
Лист № 92 (від 5 січня 1792 р.)	1248
До різних осіб	1259
Лист № 93 (до Іоїля, від початку січня 1758 або 1759 р.)	1259
Лист № 94 (до Гервасія Якубовича, від 22 серпня 1758 р.)	1260
Лист № 95 (до Федора Ляшевецького, від 1761 р.)	1262
Лист № 96 (до Федора Жебокрицького, від 1764 р.)	1264
Лист № 97 (до Василя Максимовича, від 1764 р.)	1266
Лист № 98 (до Йова Базилевича, від 18 квітня 1765 р.)	1269
Лист № 99 (до Василя Степановича Томари, від 20 серпня 1772 р.)	1270
Лист № 100 (до Якова Івановича Долганського, від 1772 р.)	1271
Лист № 101 (до Якова Івановича Долганського, від 25 лютого 1773 р.)	1272

Лист № 102 (до Володимира Степановича Тев'яшова, від 28 листопада 1774 р.)	1273
Лист № 103 (до Дмитра Автономовича Норова, від друга половина липня – перша половина серпня 1775 р.)	1274
Лист № 104 (до Івана Григоровича Диського, від 20 листопада 1778 р.)	1274
Лист № 105 (до Артема Дорофійовича Карпова, від 19 лютого 1779 р.)	1275
Лист № 106 (до Василя Михайловича Земборського, від 21 лютого 1779 р.)	1276
Лист № 107 (до Василя Михайловича Земборського, від 10 травня 1779 р.)	1278
Лист № 108 (до Осипа Юрійовича Розальйон-Сошальського, від 1781 р.)	1279
Лист № 109 (до Степана Микитовича Курдюмова, від осені – початку зими 1781 р.)	1280
Лист № 110 (до Степана Микитовича Курдюмова, від 5 січня 1784 р.)	1281
Лист № 111 (до Григорія Івановича Ковалинського, від 2 травня 1785 р.)	1282
Лист № 112 (до Івана Васильовича Земборського, від 23 січня 1787 р.)	1283
Лист № 113 (до Якова Михайловича Донця-Захаржевського, від 7 грудня 1787 р.)	1285
Лист № 114 (до Степана Івановича Тев'яшова, від 10 червня 1788 р.)	1285
Лист № 115 (до Григорія Івановича Ковалинського, від 23 вересня 1788 р.)	1286
Лист № 116 (до Олексія Степановича Базилевича, від 23 вересня 1788 р.)	1287
Лист № 117 (до Єгора Єгоровича Урюпіна, від 10 червня 1790 р.)	1288
Лист № 118 (до Петра Федоровича Пискунівського, від 10 червня 1790 р.)	1288
Лист № 119 (до Єгора Єгоровича Урюпіна, від 2 липня 1790 р.)	1289
Лист № 120 (до Івана Івановича Єрмолова, від другої половини вересня 1791 р.)	1290
Лист № 121 (до Наемана Петровича, від 6 грудня 1792 р.)	1291
До невідомих осіб	1317
Лист № 122	1317
Лист № 123	1317
Лист № 124	1320
Лист № 125	1321
Лист № 126	1321

РІЗНЕ

Excerpta philologica	1328
Vertendi quomodo auctores in vernaculam	1328
Autores, qui primum legendi	1328
Excerpendum esse legentibus	1329
Excerpendi modus	1329
Lemmata qui sint facienda	1329
Lacrimae et quidquid ad illas	1329
Adversariorum exemplum	1330
Historica	1330
Lemma	1330
Філологічні виписки	1331
Як перекладати авторів на рідну мову	1331
Яких авторів слід читати насамперед	1331
При читанні слід робити нотатки	1332
Як робити нотатки	1332
Як робити короткі нотатки	1332
Сльози та все, що до них належить	1332
Приклади зауважень	1333
Історичні нотатки	1333
Лема	1334
Сон	1337
P[ublilii] Terentii Comoedia, quae vocatur <i>Adelphi</i>	1340

ДОДАТОК

Ковалинський Михайло. Життя Григорія Сковороди	1343
---	------